

JAARVERSLAG 2025

COMMISSIE
VAN TOEZICHT
BIJ FPC MESDAG

Jaarverslag 2025

Commissie van Toezicht bij Forensisch Psychiatrisch Centrum Mesdag te Groningen

Inhoudsopgave

1. Informatie over de instelling	- 3 -
2. De Commissie van Toezicht.....	- 4 -
3. Cijfers (gesprekken maandcommissaris, contacten patiëntenraad en beklagzittingen)	- 5 -
a. Gesprekken maandcommissaris.....	- 5 -
b. Contacten patiëntenraad	- 5 -
c. Beklagzittingen	- 5 -
4. De toezichthoudende taak en de adviestaak.....	- 6 -
5. De bemiddelingstaak, werkwijze en werkzaamheden van de maandcommissaris	- 8 -
6. De rechtsprekende taak.....	- 10 -
Aantal ingediende klachten.....	- 10 -
Doorlooptijd en eindvoorraad 2025	- 12 -
Onderwerpen van de klachten.....	- 12 -
Beroepen.....	- 14 -
7. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen	- 15 -
8. Samenvatting	- 15 -
9. Vaststelling jaarverslag.....	- 15 -
10. Bijlagen.....	- 16 -
Bijlage 1. Overzicht leden van de Commissie van Toezicht	- 16 -
Bijlage 2. Managementoverzicht 2025 uit het Klachten verwerkings- en registratiesysteem	- 17 -
Bijlage 3. Soorten uitspraken per categorie 2025.....	- 18 -
Bijlage 4. Grafiek management overzichten 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025	- 20 -

1. Informatie over de instelling

De patiënten-bezetting van het FPC Mesdag (hierna: de instelling) op 31 december 2024 was als volgt:

- 220 patiënten in de instelling (225 in 2024, 220 in 2023/2022, 222 in 2021, 216 in 2020 en 211 in 2019);
- 56 patiënten met transmuraal verlof, proefverlof of voorwaardelijke beëindiging in eigen voorziening buiten de instelling (41 in 2024 en 46 in 2023);
- 41 patiënten met transmuraal verlof in andere instelling (30 in 2024 en 26 in 2023);
- geen patiënten die tijdelijk elders verblijven (0 in 2024 en 1 in 2023);
- 59 patiënten met FPT (54 in 2024 en 2023).

2. De Commissie van Toezicht

De heer mr. M.A.M Wolters (rechter) is voorzitter van de commissie en lid sinds 1 januari 2016.

De plaatsvervangend voorzitter is de heer mr. H.J. Bastin (rechter).

De commissie bestaat uit 11 leden, inclusief de voorzitter. **Zie bijlage 1.**

Als nieuwe leden zijn verwelkomd: mevrouw D.M.H. Fleuren (per 1 januari 2025) en mevrouw A.M.D.N. van Lammeren (per 1 september 2025)

Op 1 december 2025 heeft mevrouw mr. J.G. Nijenhuis de commissie van toezicht van rechtswege moeten verlaten. De commissie spreekt grote dank uit voor haar inspanningen, toewijding en waardevolle bijdrage aan de commissie de afgelopen 15 jaar.

Gedurende het verslag jaar is de commissie ondersteund door het bureau commissies van toezicht in de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen (het secretariaat), waarbij de heer P. Janzen de werkzaamheden van ambtelijk secretaris van de commissie heeft uitgevoerd.

Deskundigheidsbevordering:

In elke vergadering van de commissie wordt de relevante jurisprudentie besproken; zowel van de RSJ als van de eigen beklagcommissie.

Tevens laat de commissie zich bij de vergadering informeren over specifieke, actuele of door de leden gekozen, thema's. De commissie heeft zich in het verslagjaar 2025 laten informeren:

- door de medische dienst over het afnemen en onderzoeken van **urinecontroles**;
- door een Forensisch Systeemwerker over **netwerkscreeningen**;
- door een regiebehandelaar (tevens lid verlofcommissie) over de procedures, opbouw en begeleiding van **verlof**; en
- door een psychiater over **elektroconvulsietherapie (ECT)**.

Ook zijn (door verschillende leden en/of de secretaris) in dit verslagjaar de volgende cursussen gevolgd en-of bijeenkomsten bijgewoond:

- Landelijke Themadag CvT;
- Landelijke CvT-secretarissendag;
- Themalunch Moreel Beraad (door FPC Mesdag).

3. Cijfers (gesprekken maandcommissaris, contacten patiëntenraad en beklagzittingen)

a. Gesprekken maandcommissaris

De maandcommissaris heeft ongeveer 255 gesprekken gevoerd met de patiënten. Daarvan zijn 51 (bemiddelings)gesprekken gevoerd naar aanleiding van de door een patiënt ingediend klaagschrift. In gevallen waarbij spoed was vereist hebben sommige gesprekken telefonisch plaatsgevonden. Het overgrote deel van de gesprekken heeft plaatsgevonden tijdens de speekuren van de maandcommissaris. Meer over dit onderwerp in hoofdstuk 5.

b. Contacten patiëntenraad

Er heeft tweemaal een overleg plaatsgevonden tussen een afvaardiging van de commissie en de patiëntenraad. De verslagen hiervan zijn tijdens de commissievergaderingen besproken.

c. Beklagzittingen

In het jaar 2025 zijn in totaal 24 beklagzittingen gehouden. Waarvan 14 meervoudige en 10 enkelvoudige. In hoofdstuk 6 meer over dit onderwerp.

4. De toezichthoudende taak en de adviestaak

De toezichthoudende- en de adviestaak hangen nauw met elkaar samen. In principe vergadert de commissie eenmaal per maand met vertegenwoordigers van de instelling, dat wil zeggen een lid van de directie en een of meerdere juridisch medewerkers. In verband met de zomervakantie is de vergadering in augustus 2025 komen te vervallen.

Tijdens de vergaderingen wordt het verslag van de maandcommissaris besproken en worden de problemen aan de orde gesteld waarop de maandcommissarissen bij hun spreekuren zijn gestuit. Kennis wordt genomen van de informatie in de separatie- en afzonderingsoverzichten, het overzicht van lopende dwangbehandelingen, de bijzonderheden rondom patiënten en/of bijzondere voorvallen in de kliniek.

In het geval dat uit uitspraken van de beklagcommissie blijkt dat er structureel zaken niet goed gaan, wordt de instelling gevraagd hieraan aandacht te besteden en zo nodig wordt advies gegeven. Regelmatig komen de problemen voort uit onduidelijkheid van de regels dan wel in de communicatie daarover.

In 2025 kwamen in het bijzonder de volgende punten aan de orde:

1. Algeheel rookverbod

In verband met het streven van de instelling om met ingang van 1 januari 2025 volledig rookvrij te zijn, is op 1 april 2024 een algeheel rookverbod ingevoerd.

Ruim 100 patiënten hebben hier in 2024 beklag tegen ingesteld. Begin tweede helft van 2024 heeft de beklagcommissie de klachten gegrond verklaard en het rookverbod, zoals ingegaan op 1 april 2024, vernietigd. Echter, daarbij heeft de beklagcommissie bepaald dat de beslissing geheel buiten werking blijft totdat deze onherroepelijk is geworden. Een geanonimiseerde versie van één van die beslissingen is openbaar gepubliceerd op de website van het Kenniscentrum Commissie van Toezicht (kenmerk: [KC 2024/020](#)). Door de instelling is in alle beklagzaken beroep ingesteld.

In afwachting van de beroepsuitspraak heeft het algemene rookverbod dus gegolden, maar met uitzondering van de patiëntenkamers. Patiënten mochten dus wel roken in hun eigen verblijfsruimte, maar niet binnen de instelling of op de terreinen van de instelling.

Op 21 maart 2025 heeft de Raad voor Strafrechtstoepassing en jeugdbescherming (RSJ) de beroepsuitspraak gedaan. Daarin heeft de RSJ bepaald dat het algemene rookverbod niet in strijd is met hogere wet- en regelgeving (en dat de klager dus niet-ontvankelijk was in zijn eerder ingestelde beklag). Een geanonimiseerde versie van deze beroepsuitspraak is openbaar gepubliceerd op de website van de RSJ (kenmerk: [RSJ 24/41923/TA, 21 maart 2025](#)).

Na de uitspraak van de RSJ heeft de instelling niet direct het algehele rookverbod geïmplementeerd, maar dit stapsgewijs (her)ingevoerd. Op 1 september 2025 is het algehele rookverbod ingegaan voor alle medewerkers, bezoekers en externe partijen.

Tot 1 oktober 2025 werd het patiënten nog toegestaan om in hun eigen verblijfsruimte te roken. Per 1 oktober 2025 is het ook voor patiënten verboden om in (en op de terreinen van) de kliniek te roken.

Hoewel de verwachting was dat de daadwerkelijke handhaving van het rookverbod onder patiënten voor ophef zou zorgen, was dit niet het geval. Rond de (her)invoering van het rookverbod is daarover geen beklag ingevoerd. Wel is bij de maandcommissaris in de weken na de (her)invoering door een zeer gering aantal patiënten (tussen de 5 en 10) onvrede geuit over het rookverbod. Overigens heeft ook een aantal patiënten bij de maandcommissaris aangegeven zeer tevreden te zijn met het rookverbod.

Het is de commissie bekend dat op sommige afdelingen en bij sommige patiënten nog altijd onvrede is over het rookverbod. Doordat het rookverbod nog maar kort geldt, en patiënten daaraan moeten wennen en nog maar kort gestopt zijn met roken, komt het voor dat er spanningen ontstaan. Ook wordt geprobeerd om rookwaar de instelling binnen te smokkelen. Echter, de commissie heeft tijdens haar vergaderingen met de directie van de instelling begrepen dat de invoering van het algehele rookverbod niet leidt tot grote onrust of problemen binnen de instelling.

2. Bijzondere voorvallen en overige noemenswaardige punten.

Vast agendapunt in de maandvergaderingen is de melding van bijzondere voorvallen, zoals onttrekkingen, agressie (onderling of naar medewerkers) en plaatsgevonden incidenten. Er hebben zich geen onttrekkingen voorgedaan die nader te hoeven worden beschreven in dit jaarverslag.

Wel heeft er een ernstig steekincident plaatsgevonden binnen de instelling. Een patiënt heeft een andere patiënt meermaals gestoken. Het incident heeft plaatsgevonden op de luchtplaats van de instelling. Het vermoeden bestond dat daarbij het geloof een rol in speelde. Er is strafrechtelijk onderzoek gedaan naar de situatie.

Het slachtoffer maakt het inmiddels naar omstandigheden goed. De dader zit in voorlopige hechtenis.

Verder hebben er geen incidenten plaatsgevonden die in dit jaarverslag nader beschreven hoeven te worden.

Evenals voorgaande jaren is het regelmatig voorgekomen dat de mededelingen van separaties (langer dan 24 uur) niet tijdig of helemaal niet aan de commissie zijn doorgestuurd. Hoewel het minder vaak voorkomt, geldt hetzelfde voor de mededelingen omtrent de verlenging van een dwangbehandeling. Hiervoor is meermaals aandacht gevraagd tijdens de vergaderingen.

5. De bemiddelingstaak, werkwijze en werkzaamheden van de maandcommissaris

In het verslagjaar 2025 hebben er ongeveer **255 gesprekken** (242 in 2024) met de maandcommissaris plaatsgevonden.

Van die gesprekken hebben er **51 bemiddelingsgesprekken** plaatsgevonden naar aanleiding van ingediende klaagschriften, waarbij een gesprek wellicht tot een oplossing van de klacht zou kunnen leiden.

Bemiddeling wordt enkel ingezet bij een ingediende klacht waarbij bemiddeling mogelijk zinvol is. In geval van beklagwaardige beslissingen wordt de patiënt gewezen op de mogelijkheid van beklag (voor zover de klacht nog niet is ingediend) en binnen de daarvoor geldende termijn.

Indien op voorhand duidelijk is dat er geen mogelijkheid tot bemiddeling is, wordt de klacht direct ter zitting gepland.

Van de 51 bemiddelingsgesprekken die hebben plaatsgevonden naar aanleiding van ingediende klaagschriften, zijn **11 klachten** ingetrokken na een succesvolle bemiddeling. De overige 40 klachten zijn alsnog door de beklagcommissie behandeld.

Het overgrote deel van de gesprekken die de maandcommissaris heeft gevoerd, heeft plaatsgevonden op verzoek van patiënten die zich daarvoor hebben aangemeld.

De maandcommissaris maakt ruim van tevoren kenbaar wanneer hij/zij de instelling zal bezoeken. De instelling draagt er zorg voor dat op alle afdelingen bekend wordt gemaakt wanneer de maandcommissaris spreekuur heeft. Dit is minimaal twee keer per maand. In spoedeisende gevallen komt het voor dat de maandcommissaris telefonisch contact opneemt met de betreffende patiënt.

Veelal bezoekt de maandcommissaris de instelling met een ander lid van de commissie om van elkaar te leren, een nieuw lid in te werken en/of uit veiligheidsoverwegingen.

Hoewel is afgesproken dat de maandcommissaris maximaal 8 patiënten bezoekt per spreekuur, moet worden vastgesteld dat de maandcommissaris regelmatig meer dan 8 gesprekken voert per spreekuur. Het spreekuur is immers niet enkel om in klachten te bemiddelen, maar patiënten kunnen zich ook aanmelden voor andere zaken. Ook zaken waarover men formeel niet kan klagen, kunnen met de maandcommissaris besproken worden.

De commissie ziet de rol van de maandcommissaris als belangrijke taak. De bemiddelende, informatieve en adviserende rol van het maandcommissariaat is een groot en belangrijk onderdeel van de taken van de commissie van toezicht.

Alvorens een formele klacht in te dienen, kan een patiënt in gesprek gaan met de maandcommissaris. De maandcommissaris kan vervolgens bemiddelen of helpen om tot een oplossing te komen. De medewerking van de medewerkers van het de instelling speelt daarbij een cruciale rol.

Het gebeurt regelmatig dat de maandcommissaris tijdens of naar aanleiding van het gesprek met een patiënt een medewerker van de instelling bevroegd. Door gezamenlijk naar mogelijke oplossingen te zoeken, kunnen veel situaties worden opgelost voordat er een formele klacht hoeft te worden ingediend. Omdat het secretariaat van de commissie in die situaties geen klaagschriften ontvangt, worden dergelijke succesvolle maandcommissarisgesprekken niet geregistreerd. Het is daardoor onmogelijk een goed overzicht te geven van het aantal 'klachten' dat door de maandcommissaris wordt opgelost, alvorens het een formele klacht wordt.

Als een gesprek met de maandcommissies voor een patiënt niet tot het gewenste resultaat leidt, kan de patiënt alsnog formeel beklag instellen.

Wettelijk is bepaald dat een klacht ingediend moet zijn binnen zeven dagen na de dag waarop hetgeen geschiedde waarover de patiënt zich wenst te beklagen. Die termijn kan verlopen in het geval een patiënt

ervoor kiest om de situatie eerst met de maandcommissaris te bespreken. In dat geval hanteert de commissie als werkwijze dat de wettelijke beklagtermijn van zeven dagen opschuift. De termijn vangt dan aan op het moment dat de bemiddeling van de maandcommissaris niet tot het door de patiënt gewenste resultaat leidt.

Met andere woorden: als een patiënt na het gesprek met de maandcommissaris niet tevreden is en nog geen formele klacht heeft ingediend, kan de patiënt alsnog binnen zeven dagen een klaagschrift indienen zonder dat dit consequenties heeft voor de ontvankelijkheid.

Wanneer een patiënt evident onbekwaam is om zelf het beklag in te stellen en hij/zij geen contact heeft met een advocaat kan de maandcommissaris besluiten om daarbij behulpzaam te zijn.

Los van de eerder genoemde gesprekken met de maandcommissaris hebben er veel gesprekken plaatsgevonden naar aanleiding van binnengekomen mededelingen (voortzetting) a- en b-dwangbehandelingen en separaties.

De instelling brengt de commissie onverwijld op de hoogte van dergelijke mededelingen. Het secretariaat van de commissie stuurt die mededelingen direct door aan de dienstdoende maandcommissaris, die de betrokken patiënt bezoekt of telefonisch spreekt, tenzij wordt aangegeven dat daarop geen prijs wordt gesteld. Desgewenst neemt de maandcommissaris contact op met de behandelaar.

De maandcommissaris is makkelijk bereikbaar en laagdrempelig toegankelijk. Daarom heeft de commissie ervoor gekozen dat de maandcommissaris degene is waar patiënten zaken kunnen bespreken omtrent sociale (on)veiligheid.

De maandcommissaris brengt iedere maand schriftelijk verslag uit van de gevoerde gesprekken en bevindingen van de betreffende maand. Dit verslag wordt besproken tijdens de vergadering van de commissie met de directie van de instelling. Alle verslagen van de maandcommissarissen zijn opgenomen bij de stukken van de vergaderingen.

6. De rechtsprekende taak

De rechtsprekende taak is belegd bij de beklagcommissie. De beklagcommissie wordt wisselend voorgezeten. Er zijn enkelvoudige zittingen en meervoudige zittingen. De meer complexe klachten worden voorgelegd aan de meervoudige kamer.

Zo worden klachten over de a- of b-dwangbehandeling zoveel mogelijk voorgelegd aan de meervoudige kamer. In die meervoudige kamer zit altijd een jurist en bij voorkeur een psycholoog/psychiater. Alle leden van de commissie maken bij toerbeurt deel uit van de beklagcommissie.

In het jaar 2025 zijn in totaal 24 beklagzittingen gehouden. Waarvan 14 meervoudige en 10 enkelvoudige. Eén van de enkelvoudige zittingen is volledig besteed aan het doen van rogatoire verhoren op verzoek van een commissie van toezicht van andere instellingen/inrichtingen.

Alle zittingen in het afgelopen jaar zijn in de instelling gehouden. Soms, als er sprake is van een beveiligingsrisico, vond de zitting plaats op de afdeling waar de ter beschikking gestelde verblijft.

Er zijn in 2025 *geen* mondelinge uitspraken gedaan door de beklagcommissie. In alle (zowel enkelvoudige als meervoudige) beklagzaken is na de mondelinge behandeling schriftelijk uitspraak gedaan. Over het algemeen worden de schriftelijke uitspraken binnen twee weken na de mondelinge behandeling van de klacht verstuurd.

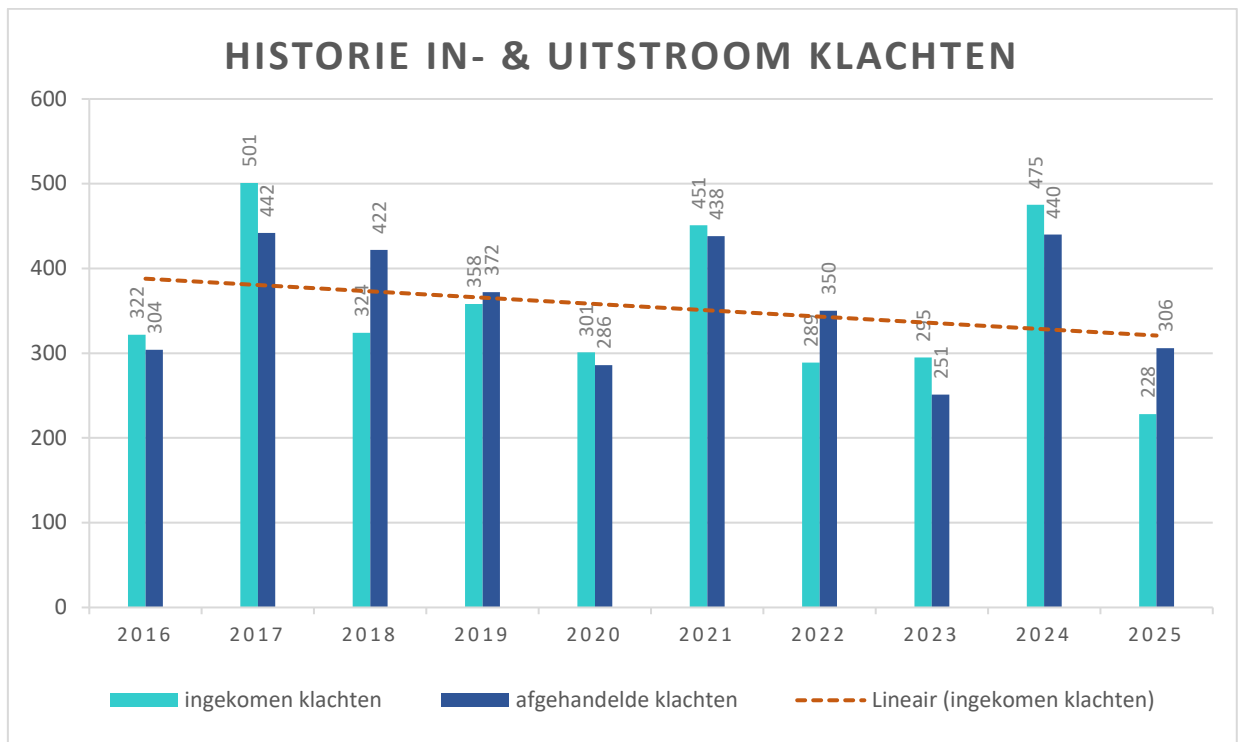
Aantal ingediende klachten

Klachten van patiënten

De bijlagen bij dit jaarverslag bevatten statistieken over het aantal binnengekomen klachten. In totaal zijn er **228 klachten** ingediend in 2025. Dit zijn er aanzienlijk minder dan in het voorgaande jaar.

In 2024 zijn er 475 klachten ingediend. Dat hoge aantal is verklaarbaar door onder andere de ruim 100 ingediende klachten over de invoering van een algeheel rookverbod. In 2023 waren er 295 klachten en in 2022 waren er 291 klachten. In 2021 werden er veel klachten ingediend ten gevolge van de beperkingen die werden opgelegd ter voorkoming van verspreiding van het corona-virus.

Uit de grafiek op de volgende pagina blijkt dat er in het huidige verslagjaar minder klachten zijn ingediend dan in de afgelopen 10 jaar!

Hoewel de commissie geen direct aanwijsbare oorzaak ziet voor de afname van het aantal klachten, neemt zij graag aan dat deze positieve ontwikkeling mede gevolg is van haar informatievoorziening, betrokkenheid en deskundigheid.

Eén van de aandachtspunten van de commissie is de informatievoorziening voor patiënten. Door patiënten in een vroeg stadium te informeren over hun rechten, de mogelijkheden voor het indienen van een klacht en het proces dat daarbij komt kijken, is er meer transparantie ontstaan.

Patiënten lijken – anders dan 5 jaar geleden – beter te weten wat ze kunnen doen als ze zich benadeeld voelen, waar ze met hun klacht terecht kunnen en wanneer het daadwerkelijk zinvol is om een klacht in te dienen.

Zoals eerder gemeld, lijkt ook de actieve rol van de maandcommissarissen bij te dragen aan de afname van klachten. Omdat patiënten zich eerst bij de maandcommissaris melden en dan tot een oplossing komen, blijft een formele klacht achterwege.

Tevens heeft de commissie zich de afgelopen jaren steeds vaker laten informeren door gespecialiseerde medewerkers van de instelling. Zij hebben tijdens de commissie voorzien van waardevolle inzichten. Niet alleen vanuit theoretisch perspectief, maar ook vanuit de dagelijkse praktijk. Hierdoor is de commissie nog beter op de hoogte van de daadwerkelijke gang van zaken en de beleving van patiënten en medewerkers. Dit leidt tot een effectievere behandeling van klachten en vraagstukken.

Klachten van ouders/mentoren

In dit verslagjaar heeft de commissie van de ouders van drie patiënten berichten ontvangen. In alle drie de gevallen beklaagden de ouders zich over het behandeltraject van hun kind.

In twee gevallen is/zijn de ouder(s) tevens wettelijk mentor van de patiënt. Die klachten zijn dus als formele klacht behandeld en meegerekend in het voormelde totale aantal klachten.

In één geval was de ouder geen wettelijk vertegenwoordiger van de patiënt. Omdat de commissie enkel klaagschriften kan behandelen die door patiënten zelf (of hun mentor/advocaat) zijn ingediend, is dat 'klaagschrift' niet door de beklagcommissie behandeld en dus niet opgenomen in het totale aan

binnengekomen klachten. Echter, hoewel de beklagcommissie die klacht niet als beklagzaak kan behandelen, heeft de commissie de door de ouders geuite zorgen wel serieus genomen. De commissie heeft de berichten van de ouders onder de aandacht gebracht bij de directie van de instelling en die aangespoord met elkaar in gesprek te gaan.

In alle gevallen hebben de ouders van de commissie altijd bericht gekregen over wat er met hun berichten is gedaan. Ook heeft de commissie in alle gevallen geadviseerd hun zorgen kenbaar te maken bij de directie van de instelling, alsmede hun kind (de patiënt) zelf beklag te laten instellen.

Doorlooptijd en eindvoorraad 2025

Zoals aangegeven zijn er dit verslagjaar 228 klachten ingediend. Door de beklagcommissie zijn in het verslagjaar **306 klachten afgehandeld**. Er zijn dit verslagjaar dus meer klachten afgehandeld, dan dat er zijn ontvangen. Dat betrof klachten die zijn ingediend in 2025, maar ook een aantal (lang)lopende klachten uit 2023 en 2024.

Van de in totaal 306 afgehandelde klachten dateren 8 klachten uit 2023, 107 klachten uit 2024 en 191 klachten uit 2025. De gemiddelde doorlooptijd van die klachten is **101 dagen**.

Bij dit gemiddelde zijn ook meegenomen de langlopende klachten uit 2023 (die een doorlooptijd hebben van meer dan 500 dagen) en 2024. Reden voor de late afdoening van die klachten is vaak het feit dat er sprake is van een rogatoir verhoor dat bij een andere instelling moet plaatsvinden. Dit is vaak langdurig(er) traject.

De doorlooptijd van de 191 klachten die in 2025 zijn ingediend en afgedaan is **gemiddeld 55 dagen**.

Van de 228 klachten die dit verslagjaar zijn ingediend, zijn er 37 nog niet afgehandeld. De betreffende klachten zullen worden afgehandeld na het verslagjaar.

Onderwerpen van de klachten

Algemeen

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van het aantal klachten per klachtsoort (onderwerp). Omdat het totale aantal klachten van dit verslagjaar lager is dan vorig jaar, is het logisch dat het aantal klachten per onderwerp ook lager is.

De sterkste afname ten opzichte van 2024 is te zien in het aantal klachten over 'informatie/procedure'. Deze klachten namen af van 111 in 2024 naar 6 in 2025. De reden van de afname is dat er in 2024 een groepsklacht werd ingediend over het algehele rookverbod. In 2025 is er geen sprake geweest van een dusdanig grote groepsklacht.

Verder valt op dat het aantal klachten over bewegingsvrijheid sterk is gedaald. In verslagjaar 2025 is er 52 keer beklag ingesteld over de beperking van de bewegingsvrijheid. In 2024 waren er 87 klachten over dat onderwerp. In 2023 waren dat er 79.

Tevens is er een flinke afname in de klachten over het contact met de buitenwereld. Over bel-, bezoeken postbeperkingen waren in 2024 respectievelijk 38, 21 en 24 klachten. In 2025 zijn die aantallen gedaald naar 10 klachten over een belbeperking, 9 klachten over een bezoekbeperking en 3 klachten over een postbeperking.

Over het algemeen is het aantal klachten per onderwerp redelijk gelijk gebleven of afgenomen, in lijn met de totale afname van het aantal klachten ten opzichte van het voorgaande verslagjaar.

Dwangbehandeling

In verslagjaar 2025 is door 12 klagers in totaal **23 keer** beklag ingesteld tegen de start en/of voortzetting van een dwangbehandeling.

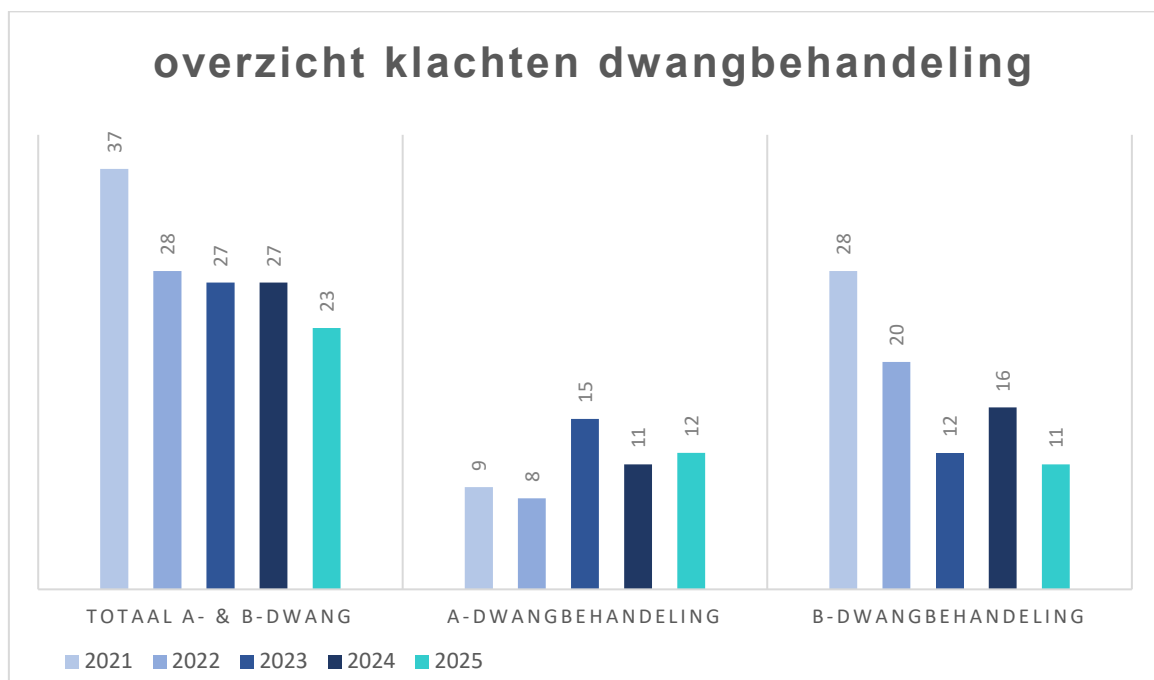
Ten opzichte van voorgaande jaren is het aantal klachten over dwangbehandeling gedaald; in 2024 waren er 29 klachten en in 2023 waren er 27 klachten.

Viermaal is een klacht over de start/voortzetting van een dwangbehandeling ingetrokken.

In het huidige verslagjaar is 12 keer beklag ingesteld tegen de start of voortzetting van een a-dwangbehandeling. Er is 11 keer beklag ingesteld tegen een b-dwangbehandeling.

Opvallend is dat de 12 klachten over a-dwangbehandeling door 3 patiënten zijn ingediend. De 11 klachten over de b-dwangbehandeling zijn door 9 verschillende patiënten ingediend.

Uit onderstaande grafiek blijkt dat in de loop der jaren het totale aantal klachten over een dwangbehandeling afneemt. Echter, het aantal klachten dat ziet op een a-dwangbehandeling neemt gestaag toe en het aantal klachten over een b-dwangbehandeling neemt af.

Bejegening – sociale veiligheid

Door de Kerngroep Commissies van Toezicht is speciale aandacht geschonken aan het onderwerp 'sociale veiligheid'.

Met name vanuit de toezichthoudende taak ziet de commissie toe op een correcte bejegening van de patiënten. Dit behelst de signalering van ongewenst en grensoverschrijdend gedrag binnen de instelling en het bespreekbaar maken van dit gedrag met de directie.

Dit verslagjaar zijn de klachten over bejegening gelijk gebleven als in 2024. In beide jaren waren er 8 klachten over bejegening. In 2023 waren er 12 klachten over bejegening.

Zoals gemeld in hoofdstuk 4.2 heeft er een ernstig steekincident plaatsgevonden binnen de instelling, waarbij het vermoeden bestond dat daarbij de geloofsovertuiging van de patiënten een rol in speelde. Er loopt een strafrechtelijk onderzoek naar het incident.

Verder zijn er noch via de maandcommissaris, noch via klaagschriften, andere meldingen of signalen ontvangen die wijzen op vormen van grensoverschrijdend gedrag, discriminatie, racisme of sociale onveiligheid en in dit verslag gemeld hoeven te worden.

Beroepen

Er zijn in totaal **42 beroepen** ingesteld bij de RSJ na een uitspraak van de beklagcommissie. Er is driemaal beroep ingesteld door de instelling. De overige 39 ingestelde beroepen zijn van de zijde van de klagende ter beschikking gestelde.

Het aantal door de patiënt ingestelde beroepen is gestegen van 31 beroepen in 2024, naar 39 in 2025. Omdat het aantal klachten in 2024 aanzienlijk hoger was dan in 2025, is er verhoudingsgewijs sprake van een flinke toename van het aantal door de patiënt ingestelde beroepen.

Door de instelling is in dit verslagjaar 3 keer beroep ingesteld bij de RSJ. Daarbij is goed om te vermelden dat het in twee gevallen om een pro forma beroep ging, dat vroegtijdig is ingetrokken. Er is door de RSJ dus maar eenmaal op verzoek van de instelling een beroepszaak behandeld over een klacht uit 2025.

Het aantal door de instelling ingestelde beroepen is sterk afgenomen. In 2024 heeft de instelling 98 keer beroep ingesteld. Dit was gevolg van de eerder genoemde groepsklacht over het algehele rookverbod; een uitzonderlijke situatie.

In 2023 is door de instelling ook 3 keer beroep ingesteld.

Mogelijk wordt het aantal beroepen naar aanleiding van klachten uit 2025 nog iets hoger, nadat de laatste klachten zijn behandeld.

7. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

In het kader van signalering en zorgvuldigheid wil de commissie melden dat dit verslagjaar niet alle (her)benoemingsbesluiten van haar leden tijdig zijn ontvangen. Dit is de commissie niet aan te rekenen.

Het secretariaat van de commissie heeft de (her)benoemingsverzoeken tijdig aan DJI verzonden. Als er na enige tijd geen reactie werd ontvangen, heeft het secretariaat een herinnering aan DJI verzonden. Het versturen van herinneringen heeft zich meermaals herhaald. Na verloop van een aantal maanden is DJI er (in twee gevallen) tot op heden niet in geslaagd om de (her)benoemingsbesluiten tijdig op te maken en aan de commissie te verstrekken.

In het enkele geval dat de commissie het benoemingsbesluit van een nieuw lid wel tijdig ontving, ontbrak daarbij de gedragscode.

Naar aanleiding van de bovenstaande situaties heeft het secretariaat melding/navraag gedaan bij de Kerngroep Commissies van Toezicht. Er lijkt sprake te zijn van een capaciteitsprobleem bij DJI, waardoor er achterstanden zijn ontstaan.

De commissie heeft daar geen invloed op.

Er behoeven verder geen bijzondere activiteiten en gebeurtenissen vermeld te worden over het verslagjaar 2025.

8. Samenvatting

In 2025 is het aantal ingediende klachten aanzienlijk gedaald tot 228. Hoewel hiervoor geen eenduidige oorzaak is aan te wijzen, lijkt deze positieve ontwikkeling samen te hangen met betere informatievoorziening aan patiënten en een grotere bekendheid met rechten en procedures.

Wat ook mee lijkt te hebben gespeeld aan het lage aantal klachten is de actieve, laagdrempelige betrokkenheid van de maandcommissarissen.

De maandcommissaris vervulde dit jaar een actievere rol dan in de voorgaande jaren. In totaal vonden er ongeveer 255 gesprekken plaats, waaronder 51 bemiddelingsgesprekken naar aanleiding van ingediende klaagschriften. Elf klachten werden na succesvolle bemiddeling ingetrokken. Daarnaast zijn talrijke gesprekken gevoerd die *niet* tot een formele klacht hebben geleid. Veel kwesties werden in een vroeg stadium besproken en geregeld, waardoor formele klachten regelmatig achterwege bleven.

De beklagcommissie behandelde in 2025 in totaal 306 klachten. Zij deed ook een aantal klachten uit 2023 en 2024 af, waardoor de werkvoorraad is teruggebracht.

De gemiddelde doorlooptijd van de in 2025 ingediende en afgehandelde klachten bedroeg 55 dagen.

Alles overziend laat verslagjaar 2025 een beeld zien van een toegankelijke en betrokken commissie, waarin bemiddeling, transparantie en deskundigheid bijdragen aan een zorgvuldige afhandeling van klachten.

9. Vaststelling jaarverslag

Dit jaarverslag is vastgesteld op de vergadering van de commissie op 10 februari 2026.

10. Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht leden van de Commissie van Toezicht

Naam beroep	Functie Datum benoeming	Einde termijn
mr. M.A.M. Wolters Rechter	Voorzitter (per 01-01-2016) 2 ^{ste} keer herbenoemd op 01-06-2025	01-06-2030
mr. A.G. M. Abeln Advocaat	Lid 1 ^{ste} keer herbenoemd op 01-04-2021	01-04-2026
mr. H.J. Bastin Rechter	Lid 2 ^{de} keer herbenoemd op 01-01-2024	01-01-2029
mr. O.J. Bosker Rechter	Lid 1 ^{ste} keer herbenoemd op 01-01-2023	01-01-2028
M.Z. Bruining Leerkracht	Lid sinds 01-04-2021	01-04-2026
D.M.H. Fleuren Nationale Politie	Lid sinds 01-01-2025	01-01-2030
A.M.D.N. van Lammeren Psychiater	Lid Sinds 01-09-2025	01-09-2030
mr. drs. T.A.M. Louwe Psycholoog/jurist	Lid 2 ^{de} keer herbenoemd op 01-01-2025	01-01-2030
mr. H.H. Louwes Officier van Justitie	Lid Sinds 01-01-2022	01-01-2027
dr. W.P.T. Ruifrok Arts, cardioloog	Lid 1 ^{ste} keer herbenoemd op 01-10-2025	01-10-2030
dr. A.J. Tholen Psychiater, n.p.	Lid 1 ^{ste} keer herbenoemd op 01-07-2021	01-07-2026
P. Janzen Gerechtsjurist	Secretaris	

Bijlage 2. Managementoverzicht 2025 uit het Klachten verwerkings- en registratiesysteem

2025	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom														eind voorraad
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongeground	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogatoir verzoek	grief afgedaan	
januari	115	14	14	0	0	23	23	0	54		1			16	4		2			106
februari	106	18	17	1	1	35	35	0	226	3	16	1		9	4	1			1	89
maart	89	23	23	0	0	27	27	0	107	2	7			10	6		2			85
1e kwartaal	115	55	54	1	1	85	85	0	129	5	24	1		35	14	1	4		1	85
april	85	19	19	0	0	57	57	0	92	4	10	2	1	7	13	1		19		47
mei	47	26	26	0	0	8	8	0	58		3			5						65
juni	65	27	27	0	0	30	30	0	77	2	3	1		18	5	1				62
2e kwartaal	85	72	72	0	0	95	95	0	76	6	16	3	1	30	18	2		19		62
juli	62	13	13	0	0	16	16	0	85		7			4	1	2	2			59
augustus	59	9	9	0	0	22	22	0	96	2	11			4	4				1	46
september	46	15	15	0	0	12	12	0	81		5	1		3	2	1				49
3e kwartaal	62	37	37	0	0	50	50	0	87	2	23	1		11	7	3	2		1	49
oktober	49	28	28	0	0	24	24	0	164	2	11			7	4					53
november	53	25	25	0	0	32	32	0	96	1	17			8	2	4				46
december	46	11	11	0	0	20	20	0	74	1	7	1		7	3	1				37
4e kwartaal	49	64	64	0	0	76	76	0	111	4	35	1		22	9	5				37
Totaal	115	228	227	1	1	306	306	0	101	17	98	6	1	98	48	11	6	19	2	37

Bijlage 3. Soorten uitspraken per categorie 2025

2025	Geground	Ongegrond	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd	Totaal Klachten	Totaal Grieven	Totaal
Activiteiten (arbeid)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	2
Activiteiten (div)	2	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	7	0	7
Activiteiten (lucht)	0	1	0	0	2	6	1	0	0	0	0	10	0	10
Activiteiten (sport)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Behandeling	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1	0	7	0	7
Bejegening	0	0	0	0	5	0	3	0	0	0	0	8	0	8
Bewegingsvrijheid	3	10	2	0	11	11	1	0	0	0	0	52	0	52
Compensatie	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Contact buitenw (bellen)	1	2	0	0	4	1	0	1	0	0	0	10	0	10
Contact buitenw (bezoek)	0	3	0	0	0	2	0	0	0	0	0	9	0	9
Contact buitenw (post)	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	3	0	3
Controle	0	1	0	0	4	2	1	0	0	0	0	9	0	9
Dwangbehandeling	0	15	0	0	0	4	0	0	0	0	0	23	0	23
Eisen Verblijfsruimte	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	0	2
Geweld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Informatie/procedure	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	6	0	6
Persoonlijke voorwerpen	2	4	0	1	3	3	0	0	0	0	0	15	0	15
Regime	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	2

Soorten uitspraken per categorie 2025 (vervolg)

2025	Geground	Ongeground	Deels geground	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd	Totaal Klachten	Totaal Grieven	Totaal
Rogatoir verzoek	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	9	0	9
Schadeverhaal	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Selectie/overpl. (ext)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Selectie/overpl. (int)	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	0	2
Toezicht	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Verlaten inrichting	0	4	1	0	5	2	0	0	0	0	0	13	0	13
Verzorging (div)	1	11	0	0	8	1	1	0	0	1	0	25	0	25
Verzorging (medische)	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	7	0	7
Totaal	9	52	3	1	68	36	11	1	9	2	0	228	0	228

Bijlage 4. Grafiek management overzichten 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025

